

Beogradske Novine

Izlaze: dnevno u jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima pripadajućim od c. i kr. četa po cijeni od 6 halara	U Beogradu i u krajevima pripadajućim od c. i kr. četa po cijeni od 2-
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 10 halara	U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni i Hercegovini i Dalmaciji 2:50
Izvan ovog područja po cijeni od 12 halara	U Austriji i u krajevima pripadajućim od c. i kr. četa po cijeni od 3-
	U inostranstvu 4:50

Oglaš po cijeniku.

Br. 277.

BEOGRAD, utorak 9. oktobra 1917.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 8. oktobra.

Talijansko bojište:

Na Soči oživjela je na mnogo mjesta pojačana topnička vatra. Osebitno se pojačala na visoravni Bojnšica-Sv. Križ. Do pjesadijskih borbi je došlo samo u odsjeku Gore sv. Gabrijela, gdje su oko ponoći odbijeni talijanski napadi.

Inače nema osobitih događaja.

Načelnik glavnog stožera.

Ko je kriv ratu.

Rasprava, koja je vodjena pred petrogradskim vojnim sudom protiv bivšeg ruskog ministra vojnog Suhomlinova, riješila je za sva vremena pitanje, na kome leži krivica za ovaj rat i ovo riješenje ispalo je u korist središnjih vlasti. Na ovaj način izgubile su sporazumne sile jako oružje iz svojih ruku, oružje, koje su uvijek upotrebljavale kod neutralaca protiv središnjih vlasti. Same prilike uvijek su otežavale središnjim vlastima potreban izvještajni rad, jer su sporazumne sile znale da osiguraju sebi skoro potpunu vlast nad neutralnom štampom i nad internacijonalnom izvještajnom službom, pa su vrlo vješto izrabile u svoju korist jednako ultimatum Austro-Ugarske Srbiji, kao i provau njemačkih vojski u Belgiju. Da su se Belgija i Srbija tajnim ugovorima već davno prije obvezale sporazumnim silama za svaki slučaj, da je Rusija mobilizirala veliki dio svoje vojske još prije nego što je objavljena opšta mobilizacija, da je engleska flota ležala pod parom još onda, kada na političkom horizontu nije bilo ni jednog crnog oblaka, da su izvidnice istočnog dijela francuske vojske provalile u Sundaun još u ono vrijeme, kada je njemački poslanik u Parizu baron Schön pregovarao sa francuskom vladom u stvari održanja mira — sve su ove činjenice preučene ili poricane, dok je u isto vrijeme iznošena pred svijet navodna nepravda, koju je Austro-Ugarska i Njemačka nanijela Srbiji i Belgiji.

Tečajem rata mnogo se raspravljalo o pitanju, ko je zapravo kriv ratu; ovo je pitanje do duše na vrijeme maktuto s dnevnog reda zbog događaja na raznim bojištima, ali je opet kasnije uzeto u pretnos. I u noći, kojom su sporazumne sile sa sprdnjom odbile prvu ponudu za mir središnjih vlasti, čula se stara pjesma o krivici Austro-Ugarske i Njemačke zbog rata, a isto opetuje i Wilson u bezbrojnim svojim govorima. Naravno u prvaj meidoni bila je sadržana želja i namjera, da se lažna i klevetama unamaji slava i sjaj pobjeda središnjih vlasti, da se kod naroda Austro-Ugarske i Njemačke pobude sumnje u pravednost njihove stvari, a kod neutralnih država brigu pred budućnošću.

Podlistak.

Prvo i drugo osvojenje Beograda. Osvajanje Beograda 25. septembra (8. oktobra) 1915.

(Iz mojih zabilježaka).

II.

Poslije pobjeđujućeg ratnog zahtjeva u Srbiji počele su početkom avgusta 1915. da stižu u Niš vrlo pouzdane vijesti, da Austro-Ugarska i Njemačka spremaju ofenzivu protiv Srbije. Izvještaji iz Beograda su potvrdili to u vijesti u toliko, što su javljali, da se na austro-ugarskoj strani prema Beogradu, a naročito oko Pančeva, pa sve dalje ispod Kovina, opaža neki življivi rad. Saopštavane su i neke pojedinosti o tom življenju, o kopačju šančeva, rovova i o podizanju drugih vojnih postrojenja, a pored tih izvještaja stizala su iz Beograda u Niš i pitanja, da li vlada i srpska vojna uprava znaju što o tim austro-ugarskim pripremanjima. Beograd je bio uznemiren, a s njime i ostali gradovi duž Dunava i Save. Veliki broj Beogradjana, trgovaca i domaćina, koji se od prve austro-ugarske ofenzive nijesu nikako ni vraćali u Beograd, spopadala je potpom od tih vijesti svakog dana sve veća zabrinutost, u toliko više, što se na onom mjestu, gdje se se te vijesti nagle i trebale provjeriti, nije moglo ništa saznati; ti su krugovi na sva pi-

Odbijeni su svi talijanski napadi. — Bezuspješna neprijateljska ofenziva u Flandriji. — Koalicijona vlada u Rusiji.

Otkrića u Suhomlinovljevom procesu bila su tako jasna, da gospodi od sporazumna nije preostalo ništa drugo, nego da prestanu govoriti i pisati o pitanju krivice. U nadi, da će ipak na kraju pobijediti istina, spremile su sporazumne sile i to opreza radi još u ono vrijeme, kad nije bila bez svake vrijednosti još pjesma o krivici, fraze o demokratizaciji, o borbi protiv militarizma središnjih vlasti, protiv autokracije, za slobodu neutralaca i slično. Ali i ove fraze istrošile su se brzo i pokazale se kao lijepak, na koji neće niko da sjeda.

Nijesmo upućeni, niti znamo, koji je utisak učinio Suhomlinovljevi proces kod neprijatelja središnjih vlasti, jer francuska štampa nesmilje pisati o događajima u svojoj zemlji, a engleska štampa je promišljeno prešla preko toga. Ali sama činjenica, što je ruska vlada morala obećati u demokratskoj konferenciji, a poslije pregovora sa moskovskim industrijalcima i kadetskom strankom, da će preduzeti enerგიčne korake u stvari saziva jedne konferencije sporazumnih sila, na kojoj će se provesti revizija savezničkih ugovora, pokazuje najbolje koliko je danas veliko nepovjerenje u Rusiji prema njekim zapadnim saveznicima. Doista za Rusiju, gdje je narod upoznao pravu istinu u pitanju krivice, vrijede Zolne riječi: la vérité en marche!

Posle dve godine.

Dan Sv. Stevana Prvočena-nog, 24. sept. (p. st.) 1917. god.

Dve se godine napimise kako nad Beogradom ne lebdi više državni Grb srpske nezavisne Kraljevine.

Hrabro i ponosno je slajao Beli Orao u gigantiskom hrvanju punih pedeset mjeseci.

Sve dok je u dubinama njegovog stotinog bitisanja bilo prikriveno još dragocene vekovne zaostavštine, naslijeđa minulih narastaja, srećnog duha nemirnih Obrenovića, dedova naših, čijom su krvlju i kostima osvješteni svi delići zemlje ove, — dotle je u izobilju bilo i snage, i duha, i blagoslova. Odolevalo se neprijatelju i na Ceru, i duž Save i Dunava, primane su bitke, ma i sa povijanjem, stegnulim srcem i na Gučevu i na Drini.

Ali čim su tu divnu zaštiteljstvu, u nizu meseca, zašutjeli, ili potkupljeni političari istrošili u ljutim bojevima a dub stare slave i otporne snage dao od sebe i posljednje, i nadčovčanske rezultate, pa kucnuo čas da se uvedu u borbu i vlastite tekovine nesrećne, bezbolne inteligencije, da bi se produžila opako započeta borba, da i mudrost državnika „Svetog Stanja“ pokaže obećavanu pomoć i „nesumnjivu“ sigurnost,

zasnovanu na slepoj, iz lopok'oničkoj veri u lažljive Saveznike — odmah se pokleknuo.

S nestankom starog duha, i čezne i ratna sreća, napusti nas i blagoslov pratoca. Umesto priščnosti i razumnog procenijavanja prošlosti, grozne jave i budućnosti pune ocaja i nesreće, nadodje, kao logička posledica, pomerenost i pomračenje uma. Kazna Božja, uvek prikrivena i spremna da sleduje iz raznovrsnih zakona protiv laži i zločina, sručila se za tili čas, — ovaj! — na glave i krivih i nevinih a dvojavni Beli Orao dopade teških rana!

Napustajući u izbezumljenosti svojoj životnu, plavu Avalu on se nije zgazio, nije htio na pravi put ni onda da se vrati, kada je pri begstvu svome ka jugu preko Niša saozio užasnu prevratu, bezdušnu laž o dolasku bednih saveznika — kako zaludjene gomile sveta isterika stare kroz trobojkama iskićene ulice i uz vesele zvuke muzike umešno pozdravljaju u bolesnoj uobacaji naskikanu kolonu savezničke vojke.

Dusevna poremećenost nije dala ljuto ranjenom Orlu, ni kada je teško prodirao kroz vazduh divljih albanskih gora, da vidi pakao od pogibije tolikih ljiljada zlatnih naših tica, citave piramide od ležava gole i boso uzdanice naše. Sve neka proždere smrt i oganj, neka nestane sa lica srpske zemlje i poslednje odede četa, samo neka se očuva „vetnost“ prema belosvetkim bankarima i eksploatacionim udruženim Anglo Francuzi! Umesto starog blagoslova u Orlovoj se duši beše zašlo crno prokletstvo. Sve znađe i većina sastojala se u žurbi da timo negde daleko, daleko, usred mora, sklopi svoja krvava i najamnička kila na neznano i tuđinsko ostrvo Kef. Jedni srpski Orli!

Nekako su teški i neproslivivi tvoji gresi, kad Preridjenje Većnog Neimara ne nadje za tihedbažije kaznel! Misliš da će ti biti ugodnije živeti na neznanoj Krfal Ljudu se se prevario! Bezumnost tvoja nije ipak mogla, porel sveg tog staranja, da zastruje celo naše jato tica. Ostalo je još dosta verutih snova ove sreće zemlje, koji će bodro čekati i sačekati izlazak iz ovog svetkog pomračenja i uz pomoć Pravde Božje odvrati će ti kako si zaslužio. Ti si u tuđnje гнездо usao i doći će dan, kad će te baš ti tvoji zavodnici prezreti i napustiti. Ko nije veran svome rođenom ognjištu i hranitelju, može li biti pošten i cenjen za najamništvo od tuđina?!

U lugosti svojoj mislio si, da će nas gromovi, koje si ti navukao na naš dom, spaliti, te tako da ne bude svedoka tvojih nebrojenih prestupa i zločina. Ah, kako si se grozno prevario, grešniče teški! Da si i još stotinu puta bio „veran“ svojim gospodarinima, pa ti nebi ni-mišla otrovna čaša pravedne odmazde.

na ostvarenju srpsko-bugarskog sporazuma. Najzad je srpska vlada 19. avgusta u 7 sati poslije podne predala sporazumnim poslanicima notu. — svoj poslednji odgovor, kojom je u glavnome pristala na prijedlog sporazumnih sila.

Medju tim su u Niš stizale iz Beograda sve ozbiljnije vijesti o spremanju austro-ugarske i njemačke ofenzive. U drugoj polovini avgusta (po st. kal.) došla je vijest, da su francuski letaci svojim izvidjanjem utvrdili, da se oko Temišvara i u Srijemu prikuplja velika protivnička vojska i da su se jača odjelenja već približila položajima duž Dunava. To su potvrdjivale vijesti iz drugih izvora, ali su srpski mjerodavni krugovi o svenim tome čitali, a i što je govoreno propraćeno je uvijek s nekom nevericom. Kad je jedan strani list, ne mogu se sjetiti da li francuski ili bugarski, donio vijest, da je njemački car Wilhelm u jednom razgovoru rekao: „Učiniću čast Srbima, poslaću im Mackensena!“ — zvanici krugovi su se na to osmiškivali, jer su, kako se u tim krugovima govorilo, imalo tvrdo uvjerenje, da se Srbija ni s te strane ni s Bugarske nema čega bojati. Naročito se isticalo, da je ruski poslanik Trubeckij dao ministru predsjedniku Pašiću pouzdano uvjerenje, da Srbija što se Bugarske tiče, može biti sa svim spokojna. „Ne smije se“, govorilo se, da je Trubeckij rekao, „Bugarska ni mrdnuti!“

* Ali vijesti, koje su stizale iz Ma-

ti na to nisi pomisljao, kao što, upšte, nisi ni o čemu umeo misliti. Računao si, da prijatelji u Parizu i Londonu treba da brinu tvoju brigu, da oni grade i brane srpski dom a ti da spokojno spavaš i snevaš o ličnim dobitcima u ovoj opštoj nesreći, o generalskim i vojvodskim plemenicama i mamljenju što većih gomila zlatnika!!

Šta si dobio, razvraćani Orle, što si neblagodarno ostavio lepu Avalu našu? Dve su godine proklele od tvoga sramnog begstva. Gde su ti prijatelji; čime nagradiše tvoju „vetnost“? Povratiti li ti zemlju otaca?!

Nikad dalje nisi bio od doma tvoga, nego što si danas, posle dve krvave godine. Uspeo si samo, da tvoji bedni generali prodadu sablje svoje obasnim Englezima, koji pomoću krvi tako isto zašutjelih i divljih plemena održavaju svoju sumnjivu veličinu i poznatu gramzljivost. Ispostavio si vrlo lepo, da pored tolike krvi i nebrojenih grobova na domu, stvoris nove kosturnice na Krfu i Vidu, kod Florine i Ostrova, Kajmakčalana i nesrećnog Bitolja, vođenjskih gudura i tolikih drugih neznanih mesta i dubodolina. A, pusto more, pa Afrika i krvava Dobruža?!

Zar su to plodovi tvoje stolene Nezavisnosti pod Avalom? Zar je takav tvoj visoki let, tvoj daleki i duboki pogled? Zaboravio si, nevero, kako smo te obožavali, kako smo se kleli tobom i pevali ti miline pesme! Umesto mirnog života i sreće ti nam odvrati najernjom neblagodarnošću, pojede nam naše divne sinove. Pa još i danas tvoja nemirna-savest nema stanika, ni pokoja. Ona i danas preostala u životu sinove izvodi buljučima pred preke sudove, vrši najstrašniju inkviziciju na Krfu, puskara svoju decu pomoću engleskih najamnika i puni kazamate u Bizerti, Solunu i raznim ostrovima.

„Dve su godine već protekle, kako se nad Beogradom ne l-prsa srpska trobojka sa državnim Grbom. I mnogo će još dana i godina proći, mnogo vođa mirnim Dunavom proteći, okoneće se jednom i ovaj svetski lom, može Srbiji na kongresu mira biti dodeljena i najlepša politička sudbina, ali rane, ljute rane, što su srpskom narodu naneti vlastiti sinovi, nesrećni političari radikal-ski, „cvet“ srpske inteligencije — te rane nikada neće biti isceljene i zaboravljene!

Br—ko.

Rusija poslije revolucije.

Glasine o ostavci Kerjenskoga.

Kb. Stockholm, 8. oktobra.

Petrogradski list „Zvijestija“ doneše vijest, da Kerjenski namjerava da podnese ostavku, jer ne uživa više povjerenje.

Sporazum Kerjenskog sa izaslanicima demokrata i gradjanskih stranaka.

Kb. Petrograd, 8. oktobra. Juče u 8 sata poslije podne je bilo savjetovanje članova vlade, pod predsjedništvom Kerjenskog, sa izaslanicima demokratske konferencije i zastupnika gradjanskih elemenata. Poslije savjetovanja od 1 1/2 sata postignut je sporazum u svima pitanjima. Na završetku je Kerjenski izjavio, da vlada namjerava da odmah obrazuje potpuni kabinet, da bi se vlada obnovljene koalicije mogla odmah dati radu, koji se osniva na sporazumu vlade sa zastupnicima demokracije i gradjanstva.

Drugi kongres radničkog i vojnog savjeta.

Kb. Petrograd, 8. oktobra. Izvršni odbor radničkog i vojničkog savjeta je riješio, da za 2. decembar t. g. sazove drugi kongres svih radničkih i vojničkih savjeta.

Sloboda političke propagande u Vojsci.

Kb. Petrograd, 8. oktobra.

Radnički i vojnički savjet je donio odluku, kojom se zahtjeva, da vojni ministar ponovo uvede u vojski političku propagandu i da prizna nepovrijednost svih stranaka na frontu.

Demokratski kongres odbacuje proglašenje republike.

(Naročiti brojovi „Beogradskih Novina“).

Bern, 8. oktobra.

„Daily Mail“ javlja iz Petrograda: Demokratski kongres je odbacio prijedlog Kerjenskog o proglašenju republikanskog oblika vladavine, dok se ne sastane ustavotvorna skupština.

Željezničarski štrajk.

Kb. Petrograd, 8. oktobra.

Listovi javljaju, da je štrajkaški odbor željezničara izjavio, da štrajk mora biti po planu organizovan. Najprije bi se imali ukiniti putnički vozovi. Lokalni vozovi će saobraćati do 10. o. m., pa ako vlada ne popusti, onda će ukiniti saobraćaj sa životnim namirnicama, pa najzad i prenos hrane na front.

Ispunjenje zahtjeva željezničara.

Kb. Petrograd, 8. oktobra.

Na kraju savjetovanja je izjavio Kerjenski, da će se 9. t. m. ispuniti zahtjevi željezničara, pa je tome dodao i svoj poziv željezničarima, da odmah obustave štrajk.

Prispjela podmornica.

Kb. Petrograd, 8. oktobra.

Petrogradska telegrafska agencija donosi zapovijest ministra pomorice, kojom se javlja, da je ruska podmornica „Sveti Gorgorje“ omanjeg obima, sopstvenim sredstvima stigla iz Italije u Arhangelsk.

djaji su brzo tekli u prolazu sa svim jasno obavještenje o položaju, u kome se Srbija tada nalazila. Odmah poslije objavljene mobilizacije u Bugarskoj otpočelo je prebacivanje srpskih trupa sa raznih položaja na Dunavu i Savi na granični front od Timoka do Strumice. Željeznički vozovi puni pješadije, artiljerije, komore, municije i drugog ratnog materijala prolazili su pored Niša u pravcu Pirota i Skoplja neprekidno i danju i noću. Ovo je s jedne strane razbijalo zebnju, koja je već svakog bila obuzela povodom vijesti o pretstojećoj austro-ugarsko-njemačkoj ofenzivi protiv Srbije, jer se mislilo, da vojna uprava nebi u tolikoj mjeri razglašavala front prema Austro-Ugarskoj, kad bi doista postojala kakva ozbiljna opasnost s te strane, ali je u isto vrijeme i povećala zebnju pri pomisli austro-ugarsko-njemačke ofenzive i mogućeg napada Bugarske na Srbiju. Teški su to bili dani, koji su se tada u napačenoj Srbiji preživljavali. Mnogi Beogradjani a i drugi, razumije se imućniji, koji su sa svojim porodicama živili u Nišu, grabili su da još blagovremeno sebi nadju sigurno sklonište, oni su odlazili u Solun, a neki i dalje.

Poslanici četvornog sporazuma u Sofiji predali su 20. septembra bugarskom ministru predsjedniku ultimatum, kojom su tražili nepremjenu demobilizaciju bugarske vojske, izjavili su, da će u protivnom slučaju napustiti Sofiju. Na odgovor nijesu dugo čekali, on

Nacrt novog ustava za Finsku.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Helsingfors, 8. oktobra.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Senat je izradio nacrt za novi politički sistem u Finskoj. On će biti republikanski. List „Tose“ donosi ovo o osnovi novog sistema:

Zakonodavnu vlast vršiće zemaljski sabor, koja će pretprijeti dvije izmjene, name o velikom knezu i upravni. Izborni zakon neće se mijenjati. Poglavar države biće predsjednik, koji će na osnovu popteg izbornog prava biti izabran na pet godina. On će Finsku zastupati prema Evropi, imenovaće ministre, odobravaće zakone koje zemaljski sabor doneše, postavljajući više činovnike i imaće pravo pomilovanja. Ministri biće odgovorni samo zemaljskom saboru. Da bi se doveli u red odnosi između Rusije i Finske stupiće u sporazum zakonodavna tijela obe zemlje. Ako bi to bilo nemoguće, oba će naroda živjeti u potpunju nezavisnosti; ili će se pitanje o njihovim odnosima moći podnijeti mirovnoj konferenciji radi proučavanja. Poslije obnoročovanja nezavisnosti zemaljski sabor će izaslali svoje izaslanike, da o tome izvjesti Evropu, i izabraće svoje izaslanike za mirovnu konferenciju. Poslije rata će Rusija povući svoje čete iz Finske i predaće joj sve teritorije, koje se danas nalaze još u njenim rukama.

Organ agraraca „Man Kansat“ donosi članak, kome je očevidno svrha, da nacrt novog sistema, koji je senat izradio i koji će uskoro biti podnjet radi proučavanja konferenciji stranaka, popularise u Finskoj. List smatra kao sa svim prirodno, što će se sabor proglasiti ustavotvornim i Finsku proglasiti za republiku.

„Tose“ piše još, da proglašavanje republike neće biti samo čin mudrosti, nego i potrebe, da bi se u buduće održavali dobri susjedni odnosi s Rusijom, koja se sad obrazovala kao republika.

Mogućnost akcije njemačke flote u finskom zalivu.

Uznemirujuće vijesti u Petrogradu.
Kb. Stockholm, 8. oktobra.

„Rječ“ pretresa mogućnost akcije njemačke flote u finskom zalivu kod Kronstadta ili Revala, da je ministar mornarice dobio uznemirujuće vijesti, prema kojima se može uskoro očekivati iskrcavanje Nijemaca.

Akcija za mir.

Saziv sobranja radi određivanja držanja prema papinoj noći.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Berlin, 8. oktobra.

„Vossische Zeitung“ javlja iz Sofije: Sobranje je sazvano u vanrednu sjednicu na dan 15. oktobra. U ovoj će se sjednici pripremiti radovi za redovno zasjedavanje i odrediće stranke svoje držanje prema bugarskom odgovoru na papinu noć.

Austro-Ugarska.

Pokret za mir.
Kb. Beč, 8. oktobra.

U velikoj dvorani opštinske vijećnice bio je u nedjelju poslije podne skup više hiljada hrišćanskih socijalista u korist miru. Njegovom Veličanstvu upućen je telegram, u kome se izriče srdačna blagodarnost, što je Njegovo Veličanstvo dostojno prihvatilo plemenite intencije svetoga Oca za uspostavljanje mira. Iz svih krajeva monarhije stizali su pozdravni brzojavi.

Nova talijanska ofenziva?

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zürich, 8. oktobra.

„Secolo“ javlja s fronta, da su prispjele stalne američke vojne komisije u talijanski glavni stan i na to nadovezuje nadu, da će uskoro otpočeti novi talijanski napad.

Japan i Kina.

Izjava japanskog poslanika.
Kb. Bern, 8. oktobra.

„Daily Mail“ javlja iz New Yorka: Japanski izvanredni poslanik Iši izjavio je predstavnicima štampe, da je američka štampa na pogriješnom putu, kad tumači njegove riječi tako, kao da on proglašuje japansku Monroe-doktrinu na dalekom istoku, jer je Japan obećao, da on sam neće krniti prava Kine i da će se pridržavati osnovnih prava „otvorenih vrata“ i istih zgoda, dok Monroe-doktrina ne sadrži odgovarajuća uvjerenja Sjedinjenih Država odnosno država srednje i južne Amerike. Iši je dodao: Razumije se, da ta ispravka ne znači, da on ili drugi dovode u sumnju politiku Sjedinjenih Država. Zna se, da bi Sjedinjene Države prema druginu državama svagda časnoj i odmjerenom postupale.

Engleska u ratu.

Nova politička stranka.
Kb. Bern, 8. oktobra.

Londonski dopisnik „Manchester Guardian“-a doznaje, da uprava Laborove stranke, koja je do sad dosta labavo bila sastavljena iz stručno-radničkih udruženja i socijalističkih grupa, namjerava, da od njih stvori jednu istinsku nacionalnu stranku s opširnim programom i organizacijom po primjeru liberalne i unionističke stranke i da u nju prikupi sve sljedeće naroda. Radi donošenja zaključaka po toj stvari sazvan je za 23. oktobra skup delegata dotičnih krugova, koji će se u slučaju sporazuma konstituisati kao uprava nove političke stranke.

Novo pozivanje pod zastavu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zürich, 8. oktobra.

Iz Londona javlja „Secolo“: Posljednji pozivi pod zastavu obuhvataju tri četvrti milijuna ljudi. Ta mjera znači toliko, da i Engleska smatra, da je kraj rata još vrlo daleko.

Kabinetna kriza u Švedskoj.

Liberal Eben preuzede sastav nove vlade.
Kb. Stockholm, 8. oktobra.

Kako se govori, Branting je dobio zvaničnu naredbu za obrazovanje kabineta. Kako će pouzdanje on to odbiti, sastav kabineta će se povjeriti liberalu Ebenu.

Radništvo protiv koalicije.

Kb. Berlin, 8. oktobra.

O švedskoj ministarskoj krizi javlja se „Vorwärts“-u: Švedska radnička stranka je riješila, da odbije ulaz u koaliciono ministarstvo, jer desnica ne pruža nikakva jamstva za provlađanje ustavne reforme.

Stanje u Španskoj.

Ukinuće opsadnog stanja nad Madridom.
Kb. Madrid, 8. oktobra.

Ukinuto je opsadno stanje, koje je u svoje vrijeme nad Madridom objavljeno.

Poslije svega gore navedenog sudbonosni događaji za Srbiju brzo su se razvijali. — 23. septembra u 8 sati ujutru išao sam, obužen raznim mislima u ministarstvo spoljnih poslova. Na mostu preko Nišave sretno me moj drug. Na licu sam mu pročitao veliku zabrinutost.

„Dakle“ reče mi on, „juče su otpočeli“

„Sta se oipočelo, — ko je o počeo?“ upitam ga s nestrpljenjem.

„Pa, austro-ugarsko-njemačka ofenziva protiv Srbije“, odgovori on. Sinoć je došao prvi izvještaj, da je juče ujutru kod Beograda, ispod grada prešla na našu stranu austro-ugarska vojska. Borba se vodi strašno. Beograd se sa svih strana užasno bombarduje. Iz tog se izvještaja vidi, da je protivnik već juče zauzeo jedan dio grada, ali će vjerovatno biti, da je ušao samo u prve ulice s dunavske strane. Brojno stanje protivnika ne zna se tačno, ali se misli, da je protivnik na našu stranu prebacio najmanje dva bataljuna.

„Pa šta je do sinoć bilo, znali se što opširnije?“ upitao sam mog druga dosta uzbuđeno.

„Nikakvih drugih vijesti nema, do podno će vjerovatno biti. To ti je sad, iz ove kože nikud. Sad samo treba da otpočnu još i Bugari“ — završi moj drug, i produži put.

(Svršice se.)

Najnovije brzojavne vijesti.

Grčka u savjetu sporazumnih sila.
Kb. Milano, 8. oktobra.

Prema „Secolo“ javlja atenski list „Hestia“, Francuska je pozvala Grčku da imenuje svoga vojničkog zastupnika, koji će učestvovati u savjetovanju saveznika u Parisu.

Brodarska nesreća u marseilskoj luci.

Kb. Bern, 8. oktobra.

„Progress de Lyon“ javlja iz Marseillesa: Noću između 5. i 6. t. m. sudario se na ulazu u marseillesko pristanište parobrod „Niquelen“, koji je dolazio iz Havra, s korsikanskim poštanskim brodom „Alfano“. Parobrod „Niquelen“ je presječen po sredini tim sudarom i odmah je potonuo. Brodolomnike je primio poštanski parobrod.

Koncert Maje de Strozzij u Zemunu.

Operna pjevačica gđja Maja de Strozzij, poznata i ovdje kao Madame Butterfly i Filina iz doba gostovanja hrvatske opere, započela je u društvu svoga supruga g. Bele pl. Pečičića koncertnu turneju po Hrvatskoj, Slrijemu i Banatu, da tako i provinciji u jednu ruku dade u izvaccima iz pojedinih opernih partija sliku svoje umjetnosti u malom, a u drugu ruku da popularizira moderne kompozicije hrvatskih glazbenika. Nastojanje dakle svake hvale vrijedno, a mislija ne sasvim laka, kad se uzme u obzir, da već karakter glasa ove vanredne pjevačice nije za obične pozorišne efekte. Taj glas ne reproducira samo riječ, nije odjek, sredsivo i „gramofon“ njihov, već je u njemu daleko više: psihologija same kompozicije. Odatle onaj „Stimmung“, što se neopazice i posebnim čarom spušta na slušatelje, čim ona nekoliko taktova otpjeva; to je onaj prenos duša u krajine pjesnika i skladatelja, koji mogu proizvesti samo veliki umjetnici. Maja de Strozzij, kako se umije sa svom dušom umjeti u opernu ulogu — tko da se ne sjeti boli njezine „Traviate“ i sanjarske „Rusalka“! — tako i dispoziciju najmanje pjesničke prenese onaj čas, dok pjeva, na svoje lice, oči, dušu, a naročito na glas, koji se onda prilagodi svakoj pojedivosti glazbenog stava. Upravo kultura toga glasa zapanjuje; ta rafiniranost u koloraturi, u ćudželjima, koji se ko biseri prelijevaju iz njezina grla, a nada sve elastičnost i milina, po kojoj je Maja de Strozzij stekla ime „slavnija hrvatske opere“. Ma da se cijenjena gošća u nedjelju borila s lakom indispozicijom, koja je razumljiva na putu i za kišljiva vremena, ipak se tek u dubinama zamjećivala kao neka maglica, dok su visine bile čiste i pune.

U prvom se dijelu iz velikih arja „Samsona i Dalila“, na ljubavne molbitve iz „Toske“ moglo svatko uvjeriti, da ima pred sobom pjevačicu evropskih kvaliteta. Ipak prava Maja iskočila je istom u boli nesretne i romantične „Lakme“, kojoj ječaj u ćudželjima gmu ostavljajući u duši jeku neizrecive čežnje. Pjesak je iza ove izvedbe bio toliko, da se ta tačka morala ponoviti. U ovaj okvir došlo su one Konjovićeve skladbe: (Chanson, Iščekivanje i Večerna pjesma), koje su radjene pod dojmom evropskih majstora (naročito Debussy-a), pa im je narodni zadrž jedva zamjetljiv. Kompozicije su konkretno ispunjene, tek mjestimice pretrpane, a naročito je izradjena kao umjetnina „Večerna pjesma“, koja teško da bi igdje našla boljeg interpretu od Maje. U drugom se dijelu svidjela takodjer Davidova arja iz opere „La perle du Brésil“, još više Straussov „Koncertni valček“ u bravuroznom Majinom predavanju, a najviše Konjovićeve narodne i orijentalne: Pod pendžeri, San zaspala, Nane kaže tajku i nada sve: „Sabah“ sa sjetnim mujezinovim „Allah ekber...“ u rano jutro. Čisto se osjeća, kako dilber-Maja plače za svojim sevdahom...

Efta zemunskog gradjanstva s gostima iz Beograda ispunila je gotovo sve redove velike dvorane „Grand Hotel“ i bez daha slušala svaku tačku, da na koncu provali u buran i oduševljen pljesak. Umjetnica je poslije prvog dijela dobila tri velike kite cvijeća s hrvatskim trobojkama. — Ne smijemo da zaboravimo diskretnog još pratioca na glasuvaru g. Pečičića, koji je jednakiim shvaćanjem upotunijevao pjevanje svoje gospodje. Prirredjivačkom odboru svaka čast i hvala!

Simfonijski koncert.

U ponedjeljak 15. o. m. priredice vojna posadna glazba u pozorišnoj dvorani na Terazijama simfonijski koncert, na kojem će sudjelovati i mnogi ugledni umjetnici. Karte za ovaj koncert mogu se kupiti kod uprave mjesne vojne menaže. Za koncerta biće postavljen i buffet. Čist prihod je namijenjen zakladi za podupiranje udovica i siročadi.

Prilog sirotinji beogradskoj.

Crkva sv. Nikole na Novom Groblju poslala je sirotinjskom odeljenju opštine grada Beograda svotu od 20.80 kruna, koju je svotu novčaca skupila prilikom bogoslužjenja na tas, kao svoj prilog za pomaganje sirotinje grada Beograda.

Loptačka utakmica Beograd-Kragujevac.

Prekjuče u nedjelju obavljena je u Košutnjaku „fudbalska“ utakmica između kombinovanog kragujevačkog i beogradsčkog kluba kao rovanš za utakmicu, koja je bila prije najestak dana u Kragujevcu, a u kojoj su bili pobijedili Kragujevčani sa 1:0. Bojzani da će rdjavo vrijeme omesti utakmicu nije se obistinjilo. Osvanuo je lijep i svjež jesenji dan, kao stvoren za sportske utakmice. Mnogobrojna publika slegla se u Košutnjak. Među gledaocima bilo je dosta austro-ugarskih a i nekolicina njemačkih oficira, na koje su obje strane svojira ispravnim igranjem učinili dobar utisak. Tačno u četiri sata dat je znak za početak utakmice. U početku je igra tekla dosta jednostavno. Prvi „gol“ dadeše Beogradjani, dok su se Kragujevčani uskoro zatim revanširali, tako da je po datom odmoru rezultat bio 1:1. U drugoj polovini igre obje su strane stupile udvojenom snagom u borbu, u toku koje je došlo do vrlo zanimljivih situacija. U kratkim razmacima došlo je do tri

U sedmici od 7. oktobra do uključivo 13. oja

bra držaće noćnu službu u Beogradu ove ljekarnice: Kušaković, Knežev spomenik 2; Nikolić, Bitolska ulica 2; Ljekarna crvenoga križa, Beogradska ulica 2; Stojčić, Sarajevska ulica 70.

Red vožnje parobrodom iz Beograda u Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemuna za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 posl. podne. — Iz Zemuna u Pancsovu: u 1 sat poslije podne i u 8 sati uveče. — Iz Pancsove u Zemun: U 6 sati izjutra i u 4 sata poslije podne. — Lada, koja vozil između Zemuna i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarski saobraćaj Obrenovac-Smederevo. Polazak iz Beograda za Obrenovac: srijedom i subotom u 7:30 sati ujutro; iz Obrenovca za Beograd: četvrtkom i nedjeljom u 7 sati ujutro; iz Beograda za Smederevo: nedjeljom i četvrtkom u 3 sata poslije podne; iz Smedereva za Beograd: utorkom i petkom u 8 sati ujutro. — Brodarski saobraćaj između Beograda-Budimpešte: Brod iz Beograda za Budimpeštu kreće svakoga dana u 5 sati izjutra; brod stiže u Budimpeštu drugoga dana u 5:30 sati poslije podne. — Iz Budimpešte za Beograd kreće brod svakoga dana u 8 sati prije podne; u Beograd stiče taj brod drugoga dana u 7:20 sati poslije podne.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima. Posjet bolensnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Briun“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjskoj bolnici: u utorku, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne. Riječno kupatilo na Savi, otvoreno od 6 sati izjutra do 7 sati uveče.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — 1. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 $\frac{1}{2}$ sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 $\frac{1}{2}$ sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 $\frac{1}{2}$ sati u podne. — Za gradjane muško i go polu otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 $\frac{1}{2}$ sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Zadušnice.

2. o. m. preminula je u Trsu mati g. potpukovnika, Crevata, juče, 8. o. m. čitale su se u poslaničkoj kapeli zadušnice za pokojnicu.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 9. oktobra 1076. god. krumisan je na solinskom polju hrvatski kralj Zvonimir. — 9. oktobra 1802. god. rodio se u Šibeniku u Dalmaciji slavni Nikola Tomaseo. On je do duše svoj život i rad posvetio stvaranju ujedinjene talijanske kraljevine, ali je uvijek s ponosom isticao svoje slovensko porijeklo. Napisao je na srpsko-hrvatskom jeziku djelo „Iskrice“. — 9. oktobra 1813. god. rođen je u Roncoli u Italiji čuveni komponista Giuseppe Verdi, tvorac proslavljenih opera „Aida“, „La Traviata“, „Il Trovatore“ („Trubadur“), „Rigoletto“ i drugih. — 9. oktobra 1835. god. rođen je u Parisu isto tako čuveni komponista Camille Saint-Saëns. — 9. oktobra 1846. god. rođen je u Kopenhagenu danski pjesnik Holger Drachmann. — 9. oktobra 1874. god. položen je prvi temelj svjetskog poštanskog saveza, koji je 1878. god. proširen na većinu kulturnih država.

Simfonijski koncert.

U ponedjeljak 15. o. m. priredice vojna posadna glazba u pozorišnoj dvorani na Terazijama simfonijski koncert, na kojem će sudjelovati i mnogi ugledni umjetnici. Karte za ovaj koncert mogu se kupiti kod uprave mjesne vojne menaže. Za koncerta biće postavljen i buffet. Čist prihod je namijenjen zakladi za podupiranje udovica i siročadi.

Prilog sirotinji beogradskoj.

Crkva sv. Nikole na Novom Groblju poslala je sirotinjskom odeljenju opštine grada Beograda svotu od 20.80 kruna, koju je svotu novčaca skupila prilikom bogoslužjenja na tas, kao svoj prilog za pomaganje sirotinje grada Beograda.

Loptačka utakmica Beograd-Kragujevac.

Prekjuče u nedjelju obavljena je u Košutnjaku „fudbalska“ utakmica između kombinovanog kragujevačkog i beogradsčkog kluba kao rovanš za utakmicu, koja je bila prije najestak dana u Kragujevcu, a u kojoj su bili pobijedili Kragujevčani sa 1:0. Bojzani da će rdjavo vrijeme omesti utakmicu nije se obistinjilo. Osvanuo je lijep i svjež jesenji dan, kao stvoren za sportske utakmice. Mnogobrojna publika slegla se u Košutnjak. Među gledaocima bilo je dosta austro-ugarskih a i nekolicina njemačkih oficira, na koje su obje strane svojira ispravnim igranjem učinili dobar utisak. Tačno u četiri sata dat je znak za početak utakmice. U početku je igra tekla dosta jednostavno. Prvi „gol“ dadeše Beogradjani, dok su se Kragujevčani uskoro zatim revanširali, tako da je po datom odmoru rezultat bio 1:1. U drugoj polovini igre obje su strane stupile udvojenom snagom u borbu, u toku koje je došlo do vrlo zanimljivih situacija. U kratkim razmacima došlo je do tri

„gola“ a poslije duge borbe došlo je i do posljednjeg, koji su dali Kragujevčani, tako da je krajnji rezultat bio 3:3, što znači, da je utakmica ostala neodlučena. Kao sudija fungirao je g. Jakeseč, no pošto su kao što rekomo, obje strane u igri bile veoma ispravne, to sudjina intervencija nije ni u jednom slučaju bila potrebna.

I materijalni rezultat bio je vrlo dobar. Beogradske opštine predala je vrlo zamašna svota za sirotinju.

Željeznička stanica Topčider.

Od 1. oktobra stavljena je u javni saobraćaj željeznička stanica u Topčideru.

Snabdjevanje Beograda namirnicama.

Pitanje o snabdjevanju Beograda životnim namirnicama privedeno je kraju na način, koji zaslužuje nesumnjivo svaku pohvalu, i daje mogućnost Beogradjanima, da u buduće sa manje brige misle o idućim danima.

Još prvih dana pitanje o snabdjevanju Beograda bilo je važno pitanje, kojim se opština grada Beograda pozabavila. Odmah je preduzeta u režiji prodaja brašna, šećera, soli, kafe, pirinča, sapuna, pasulja i drugih namirnica. Otvorene su naročite prodavnice, čiji je broj stalno rastao, koje su prodavale iste namirnice i činile, da gradjanstvo dodje na što brzi način do istih.

U tom pogledu činjeno je svakim danom sve više, da bi se gradjanstvo snabdjevalo dovoljnom količinom potrebnih namirnica, kao i dobijalo iste što lakše.

Posljednjih dana opština grada Beograda bavi se ovim važnim pitanjem sve više i više.

Opština grada Beograda odlučila je: pored toga, da uzme u svoju režiju i prodaju ostalih životnih namirnica: pasulj, luk, krompir, kao i po mogućstvu druge životne namirnice, koje su neophodno potrebne gradjanstvu za život.

Na ovom pitanju radi se u veliko i ono je već privedeno kraju.

Naročito za to ovlaščena lica od strane opštine grada Beograda proučila su sve pijace u unutrašnjosti i o tome podnijeli izvještaj. Nabavkama se već pristupilo i za dan-dva prodavnice životnih namirnica otpočele i prodajom luka i krompira gradjanstvu za ličnu upotrebu.

Kao početni rad ovoga posla bilo je snabdjevanje gradjanstva crvenim patlidžanom, pa zatim jajima i živinom. Iz unutrašnjosti donose se veće količine istih i prodaju gradjanstvu za ličnu upotrebu.

Nabavke se vrše i dalje i ovo simpatično staranje opštine grada Beograda o gradjanstvu zaslužuje svaku pohvalu.

Snabdjevanje gradjanstva životin.

I u nedjelju prije podne opština grada Beograda prodavala je na pijaci Velikog Trga živinu gradjanstvu za ličnu upotrebu. Komad je prodavan po 3.20 kruna. Živina je davana s obzirom na porodicu.

Važno za one, koji traže svoje.

Vrlo često događa se, da pojedine ličnosti šalju svojim rođacima i znancima karte i pisma u inostranstvo i vojsci, a da neznaju tačnu adresu, pa se obraćaju toga radi preko Gemeinsames Zentral-Nachweissbureau, Wien. Takovo postupanje nije pravilno, jer ne samo da se zadržavaju pošiljke od daljnje otpremanja, već se zbog nedostatka tačne adrese često uništavaju.

Karte treba adresirati na sljedeći način: **Onaj ko zna za tačnu adresu ne treba nikakvog posrednika, ma gdje god se dotični i nalazio, nego neka karta jednostavno adresira sa oznakom mjesta opredjeljena.**

Onaj pak koji samo zna, da se adresat nalazi negdje sa vojskom ili u inostranstvu, neka piše posredstvom samo i jedino na adresu: **JOVAN PREMOVIC, Geneve, Suisse.** Ovakvo adresiranje karte najbiže će stići na mjesto opredjeljena.

Zabranjeno je obraćati se za posredovanje **privatnim ličnostima.**

Taksa za kartu u Švajcarsku je marka od 10 helera, a za pismo 25 helera. Ovakove se karte mogu na svakom poštanskom uredu predati.

Diplomirani učitelji.

rado bi, a uz skromnu nagradu podučavao učenike osnovnih škola iz pravopisa i matematike. Upitati u redakciji.

EKSPOZITURA PEŠTANSKE-UGARSKÉ KOMERCIJALNE BANKE u Beogradu — Knez Mihajlova br. 50.
Specijalno odjeljenje za šiljanje novaca ratnim zarobljenicima i interniranimima.

Osnovna glavnica i pričuve **232,000,000 kruna.**

im je dat posrednim putem, preko Niša na ovaj način. 21. septembra u tri sata poslije podne zagrnise u Nišu iznenada topovi. Sa istočne strane, bugarske teritorije, približavala su se Nišu dva aeroplana, letjela su u dosta znatnoj visini pravcem sredini grada. Kad su bili nad Nišavom, između tvrdjave i zgrade načelstva, u kojoj je bilo ministarstvo spoljnih poslova, bacili su 7 bombi, koje su topovskim pučenjem eksplodirale na samoj obali Nišave prema zgradi načelstva. Poginulo je 5 lica, među njima jedan austro-ugarski ratni zarobljenik, a 3 je ranjeno. Ovaj nam je događaj objasnio cio položaj i uvjerio svakoga o budućim namjerama Bugarske prema Srbiji. On je i poslanicima sporazumnih sila u Sofiji bio rječit odgovor na njihov ultimatum. — 23. septembra su oni napustili Sofiju, naročitim vozom su otišli u Dedeağ, gdje su se ukrcali u brod i odmah produžili svoj put dalje. — 24. septembra u 7 sati uveče je napustio Niš bugarski poslanik Čuprašikov, a 25. septembra u 4 sata ujutru doputovao je iz Sofije u Niš srpski poslanik Čolak-Antić. Time je u odnosima između sporazumnih sila i Srbija s jedne, i Bugarska s druge strane bilo svršeno. Do 27. septembra trajalo je prebacivanje srpske vojske na frontove prema Bugarskoj, koliko je vojske ostalo na frontu Save i Dunava i na Drini nikome nije bilo poznato, ali je svaki ozbiljno strahovao od bliskih događaja.

Narodna privreda.

O povrtarstvu. (Nastavak).

Djubre je najpotrebitija stvar u povrtarstvu, i gdje ga ima dovoljno, ondje se može što bolje učiniti, samo se mora kao što treba i u svoje vrijeme upotrijebiti, jer svaka vrsta zemlje zahtijeva drugu vrstu djubreta.

Najpoznatije su najobičnije vrste djubreta ove:

Konjsko djubre. Ovo je djubre za izvod ranoga povrća u kulu i pod staklom, neophodno nužno, i bez njega ne da se valjano izvodjenje ranoga povrća ni pomisliti. Ono izvrsno djeluje inače u ladnoj, teškoj i tvrstoj zemlji; kišu lako propušta i brzo se susi; gdje se nanese u velikoj količini, ondje se može i najčešće zemlja najbrže dojerati za povrtarstvo. I to mu je jedno od dobrih svojstava, što brzo trune i tako na povrće brzo upliviše. Kad ga stovimo na gomilu, piševinom ili vodom (s prvom je bolje) dobro preivamo, dobro ugazimo i svakih osam dana isprevrtaemo, dobijamo tada za 6 do 8 nedjelja djubre, koje se za svako povrće prekrasno može upotrijebiti. I ono djubre, koje se iz kila izbaci, vrlo je dobro za djubrenje, kad se prije upotrebe prelje piševinom, jer onako suvo nema nikakve snage. Pariski baštovani izvođe na tako suvom i izgorjelim konjskom djubretu najljepši kariol, ali te je navodnjavaju skoro svaki dan. U ostalom, i sama priroda ovoga djubreta pokazuje već, da ono nije za suhu i toplu pjesku, pa šta više, može ovakvoj zemlji biti i štetno; a naprotiv, za tešku i ladnu glinu, ostaje uvijek jedno od najboljih vrsta djubreta. U pola sagorjelim stanju djeluje najbolje, naročito, kad se češće preljeva piševinom.

Govedje djubre. Ono je neophodno nužno za suve i tople zemlje, i bez njega na tjem zemljama nikad ništa uspjeti neće; jer u svim godinama uzaludno je na pjeskuš, krečnu i drugim lakim zemljama svako zalijevanje, bez ovoga djubreta. U ostalom ne treba ga upotrebljavati u svježem, sirovom stanju, jer bi tada pravu svoju snagu tek druge godine pokazalo. Kad n. pr. leja sa sirovim djubretom nadjubrimo, načemo drugo godine, pri prekopavanju te leje, da se u njoj pojedini dijelovi istoga djubreta još dobro raspoznaju. Ako hoćemo da nam odma prvo godine djeluje, onda ga treba upotrijebiti u pola sagorjelim ili strulom stanju.

Djubre od ovaca i koza snažno, dobro djeluje i najugodnije je za teško i tonjave zemlje; lakoj zemlji može po okolnostima i škoditi. Osim toga ima ovo djubre i neko osobeno svojstvo, zbog kojeg se samo u izvjesno vrijeme upotrijebiti može. Ono se pri trajnoj suši stvrdne, pa se poslije vrlo lagano rastvara i troši. S toga treba samo s jeseni zemlju snjime djubriti. Ove vrste djubreta slabo se u povrtarstvu i upotrebljuje, a to s toga, što mnogo povrće, a naročito korjenje, koje je ovim djubretom djubreno, neprijatno zauda. U smjesi sa drugim vrstama djubreta, može dobro podnijeti. — Djubre od koza djeluje silno na razvitak lišća, s toga se, gdje ima dosta vode za zalijevanje upotrebljava za djubrenje spanaća, raštanja, salate i t. d.

Svinjsko djubre vrlo je vodnjikavo i ladno, te se s toga za djubrenje toplih zemalja može upotrijebiti, i onda samo s uspjehom, kad je sasvim istrulo i s drugim biljnim djubretom izmješano. I za ublaženje konjskog, ovčjeg i kozjeg djubreta, može se u smjesi vrlo dobro upotrijebiti. Ono djubre koje svinji zimi izbace, bolje je od onoga ljetnjega, jer se svinje zimi više znorane, a najbolje je od uranjenih svinja.

Ljudsko djubre. Ovo se djubre u povrtarstvu mnogo cijeni; pariski baštovani ne mogu ni biti bez njega. U Parizu ima tvornice u kojima se to djubre izrađuje, t. j. susi i u prah tuca, pa u vidu praška prodaje. Ono vrlo snažno djeluje na povrće. Ljudsko je djubre najstarije od svih drugih vrsta, jer se čovjek i najstarijom ranom rani, s toga se nesmiju tople zemlje njime djubriti. Sa skorašnjim ljudskim djubretom nesmiju se djubriti cvijetle ni ostalo korjenje. Kad se sa biljem i krečom izmješaju, nekoliko puta isprevrće da dobro sagori, onda se dobiva izredno djubre za svako povrće.

Djubre od golubova i ostale nafe domaće i divlje perradi, najstarije je poslije ljudskog. Steta samo, što se na njega u nas slabo pazi. U mjesto la se ispod sjedala kokošaka i iz golubinjaka to djubre skupija — niko za njega i ne brine! Kod šparoga, krastavaca, dinja, lubenica it. d., čudnovato baš djeluje ovo djubre. Kad hoćemo neko povrće brzo da unapredimo, treba ovo djubre u vodi rastopiti i tom vodom ono povrće zaliti; samo to ne treba činiti pri suvom vremenu, jer onda bi onome povrću više škoditi moglo, no što bi mu koristilo. I u vidu praška može se upotrijebiti, pa i u tom slučaju s pažnjom. Najbolje je i najsigurnije: smješati ga sa drugim dobro sagorjelim djubretom i onda snjime djubriti.

I djubre sa putova vrlo je dobro i jeftino. Neki baštovani neupotrebljavaju radi ovo djubre, jer vele da ima u njemu i škodljivih stvari, dok sasvim nestane.

(Nastaviće se).

Zvanična Rusija na Balkanu

(Nastavak).

II. Istorijski pregled rada ruskog na Balkanu.

Ostavimo za časak današnju rusku politiku u Bugarskoj, i bacimo jedan letimičan pogled na rusku politiku u opšte na Balkanu, vodu u prošlosti. Potražimo logiku događaja, da bi razumeli celokupnu rusku politiku u Bugarskoj, Crnoj Gori, a naročito rusku politiku u Srbiji, kojoj verno služi Nikola Pašić.

Prva najbliža i najmanje otporna tačka za izlazak Rusije na Sredozemno More bio je turski Carigrad sa Solunom. Na njih je bacio svoje oči, kao što pomenusmo, još Petar Veliki, kao na ključ Evrope od Azije. Na njega Rusija odavna izgleda. Prema tome vrlo je poimljivo, koliko je u prošlosti svaki pokušaj od strane balkanskih naroda da se oslobode Turaka i stvore mladu i kulturnu državu pretio opasnošću ruskim interesima na Balkanu. Za to je i svaki raniji pokret balkanskih naroda u celji oslobodjenja od Turaka, ili donije zarad uvećanja svoje teritorije na račun Turske, Rusija neprijateljski gledala. Jer takvu jednu državu, koja bi sprečila Rusiji ostvarenje njenih planova na Balkanu, Evropa bi čuvala i štitala od Rusije, kao što to radi čak i sa samom Turskom.

Ako je Rusija takve pokrete na Balkanu koji put i štitala, činila je samo tada, kada su njoj u prilog išli, da joj olakšaju uspeh u zapletima sa Turskom. Kako je sa Turcima stupala u dobre odnose, odmah bi te narode napuštala, pa bi protivu njih čak i radila i Tursku pomagala da ih uguši. Ugovorima o miru sa Turcima predavala bi te narode na milost i nemilost Turske, ne učinivši za njih ama baš ništa.

Medjutim Rusija je bila vrlo surevnjiva na svaku pameć, koja bi balkanskim narodima dolazila ili mogla doći ma sa koje druge strane, ne s toga što bi ona bila zadahnuta osećajima humanim pravde i milosrdja prema svojoj braći po krvi i veri, već iz razloga što nije htela nikome da dopusti, da sa tim narodima dodje u dodir, da ih osvesti i na oslobodjenje pokrene. Da bi sebe u tom pogledu potpuno obezbedila, ona je sa Turskom pravila i ugovore, po kojima je dobivala patent, isključivo pravo zaštite pravoslavni hrišćana u Turskoj, isključujući na taj način sve ostale evropske sile, da se mešaju u poslove turskog carstva, koji se odnose naročito na balkanske narode. To pokroviteljstvo dakle uvek je zadržavala za sebe.

Pa jesu li hrišćanski narodi u Turskoj carevini imali otuda kakve koristi? — Nikakve!

Ko god dobro poznae istoriju grčkog ustanka i rad zvanične Rusije u njemu, a naročito istorija srpskog ustanka, rad ruskih konsula za vreme Karagiorgja i Miloša, a naročito 1813-tu godinu, taj će biti potpuno uveren, da je sve ovo više nego istina. Tome će jasno biti, zašto Rusija pomoću Ipsilantija i Kapodistrije grčki ustanak najpre sprema, da ga odmah zatim, kako on dobija ozbiljan karakter, svim silama ometa i ugušuje. Stvar prosta. Rusija se spremala za silazak za Carigrad, sticajem okolnosti morala je tu svoju nameru odložiti i haos u Turskoj više joj ne treba. Naprotiv još ga se plaši. Kad se to zna, neće biti teško razumeti, zašto su ruski konsuli u Srbiji za vreme Karagiorgja bili protivni njegovom radu, i Karagiorgja zavadjali sa vojvodama; zašto je zvanična Rusija kao pobedilac Napoleona, dozvolila da Turska ponovo udje i pregazi Srbiju. Tada će biti i suviše jasno, zašto su ruski konsuli Karagiorgja nagovarali da ostavi Srbiju Turcima a sam da pređe u Austriju, odakle su ga domamili u Hoin i tu nekoliko godina držali kao sužnja, da ga najednput sami pošlu u Srbiju da Miloša ometa u postu oko oslobodjenja Srbije.

Vrlo živu akciju oko oslobodjenja sviju još podlačenih naroda na Balkanu preduzeo je bio pokojni Knez Mihailo. U tom poslu stupio je u veze sa Francuzima i Englezima. On je se spremao, da ostvari Veliku Srbiju i oslobodi Bugare. Knez Mihailo bio je ubijen. Ko ga je u bio? — Ko ne zna rusku politiku na Balkanu, on kaže Austrija; ko je zna, i u njoj je učestvovao, i on kaže Austrija. A ko je dobro zna i vidi, a u njoj nije učestvovao, on tako ne govori. Knez Mihailo pao je kao žrtva patriotskoga rada, koji je bio protivan ruskim interesima na Balkanu. Neki od učasnika u tome ubijstvu, koji su bili prinudjeni napustiti Srbiju, otišli su u Rusiju i tam su obdareni bogatim poljskim imanjima.

Svoju sebičnu politiku prema Srbiji Rusija je najbolje ispoljila na Berlinskom Kongresu. Natukana od Rusije, Srbija je upala u rat sa Turskom i ovu omela. Kad je došlo do deobe Turskog Carstva, Rusija je i rukama i nogama radila da Srbija ne dobije ništa, a Bugarska sve. Tako, Rusija na Berlin-

skom Kongresu stvorila Bugarsku, a od Srbije ote Bosnu i Hercegovinu i predade je Austriji, da je čuva od Srbije. Plašeci se Rusije i njene saveznice Srbije, Evropa predade Bosnu i Hercegovinu Austriji, da ih čuva od Rusije.

Tako dakle, Rusija na Berlinskom Kongresu stvorila rusku guberniju — Bugarsku. Granica Rusije bila je upravo samo na nekoliko kilometara od Carigrada, ali je ona opet zato gledala, da je što bliže Carigradu primakne a po tom i Solunu. Toga radi otpočela je bugarsku — upravo svoju — propagandu u Makedoniji. I uspeja je. Za nepunih nekoliko godina prisajedinila je Bugarskoj Istočnu Rumeliju.

Tako stvorenoj bugarskoj državi, a ruskoj balkanskoj politici, najozbiljniji suparnik bila je, kao što smo videli, Srbija. Kuda se god ruska politika na Balkan kreće, sreće se i sudara sa Srbijom. Kuda god Srbija na Balkan i pomisli, udari na ruske interese i bugarsku državu. Srpsko-bugarski rat, kojim je Srbija pokušala, da omete ruske planove, bio je veliki udar za zvaničnu Rusiju i njenu balkansku politiku. Od Berlinskog Kongresa, stvorene bugarske države a naročito tog kobnog rata i još pojave srpske propagande u turske zemlje Rusija je prosto pobesnela.

Da bi Srbiju sprečila i za svaku akciju onemogućila protivu svojih interesa na Balkanu, Rusija ni ranije nije birala sredstva, a sada još manje. Ja ne mogu ovde ulaziti u sve detalje ruske zakulisne politike u Srbiji. To bi bilo pisati celokupnu istoriju novijeg vremena srpskog naroda, u svima njenim podrobnostima. To ostavljam srpskim istoricima, koji pišu istorije a o politici ni pojma nemaju, ili poltronški fakta izopačavaju. Ja ću ovde izložiti samo ono što je glavno i što će bolje objasniti samu stvar, kojom se bavim. Izložicu samo glavna svima poznata fakta, koliko da čitaoce na sve potsetim.

Srbiju je trebalo napšte učiniti nesposobnom za svaku akciju na Balkanu. Da onemogućiti svaku akciju Srbije na Balkanu, Rusiji je bilo ostalo dvojje: Da skinu Obrenoviće, a posle da uništi i Srbiju.

Pre bugarskoga rata Srbija je bila jaka. Narod moralan, patriotski i ekonomski vrlo napredan. Država, bez dugova. Obrenovići vrlo rodoljubivi i kod naroda vrlo omiljeni. Uništiti dakle Obrenoviće a sa njima i Srbiju nije bila laka stvar. Ali su Rusi uz pripomoć rođenih sinova ojadjene Srbije vrlo dobro taj posao izveli.

Najveći strah izazivali su Rusiji patriotski Obrenovići. Njih je trebalo iz Srbije ukloniti pa zatim i Srbiju uništiti. I Rusija je legla na posao. Kao i ranije protiv Karagiorgja i Miloša, tako je i sada gledala, da iskoristi sve i svaku unutarnju pojavu u Srbiji. Ranije je protiv Karagiorgja bunila vojvode; Miloja Gjaka, Petronijevića i Vučića protiv Miloša. Sad joj je trebalo takodje nešto novo naći i nekoga buniti.

Krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina javljaju se radikali. Ta pojava bila je dobro došla Rusiji. Oni će pomagati radikale u traženju sloboda a glavno ometati Srbiju i Obrenoviće u nacionalnom radu. U Srbiji će biti zbog novih Petronijevića i Vučića haos pod firmom unutarnje borbe naroda za svoja prava protiv trankih Obrenovića; a Rusija prikrivena iza ledja radikala i pod njihovom firmom preduzimaće sve što bude nužno i protivu Srbije i protivu Obrenovića. I tako od prve pojave radikala oni su ih prigrlili, a od prvih pokušaja radikalskih da se na koga oslone, potražili su zvaničnu Rusiju. Ta borba radikala i Rusa protiv Srbije bila je čas otvorena, čas prikrivena, kako je kad trebalo; kad bez uspeha, kad sa uspehom, dok se najzad nije svršila sa tragedijom Obrenovića, a neće dugo trajati i potpunim porazom Srbije.

(Nastaviće se.)

Zvanične objave.

OBJAVA

o dozvoli poštanskog saobraćaja između ratnih zarobljenika kod vojske na bojnem polju i stanovnika zaposjednutih područja.

Za poštanski saobraćaj stanovništva s ratnim zarobljenicima u monarhiji i kod vojske na bojnem polju važe u buduću ove odredbe:

1. Poštanski saobraćaj je dozvoljen između stanovnika glavne vojne gubernije Ljubljina i ruskih ratnih zarobljenika, između stanovnika glavne vojne gubernije Beograd i srpskih ratnih zarobljenika i između stanovnika glavne vojne gubernije Cetinje i crnogorskih ratnih zarobljenika.

Stanovništvu se dozvoljava da može slati:

a) obična pisma i poštanske dopisne karte,
b) poštanske uputnice do najviše 500 kruna,

Deutsche im Ausland!

Es geht um die Weltgeltung Eures Vaterlandes! Darum zeichnet die 7 Kriegsanleihe!

c) pakete bez označene vrijednosti u ukupnoj težini do 5 kilograma.

Dalje je dozvoljeno stanovnicima c. i k. zaposjednutog područja Srbije predaja običnih pisama i poštanskih karti, kao i paketa u ukupnoj težini do 5 kilograma na srpske ratne zarobljenike u Njemačkoj.

Sve te pošiljke su oslobodjene od poštarine.

2. Pošiljke moraju biti snabdjevene što tačnijom adresom. Adrese pošiljaka, upućenih ratnim zarobljenicima kod vojske na bojnem polju, moraju biti snabdjevene ovim navodima: Ime i prezime, koje ima biti ispisano po mogućstvu u latinicom; označene domaće logorišta; broj, pod kojim se zarobljenik vodi; c. i k. stanica ratnih zarobljenika; broj zarobljeničkog kod radničkog odjeljenja. Pošiljke ratnim zarobljenicima u monarhiji moraju kao mjesto njihovog opredjeljenja označiti dotični zarobljenički logor.

Sve pošiljke treba dalje da su desno iznad adrese snabdjevene učuljivom primjedbom „Kriegsgefangenen sendung — gebührenfrei“ (ratno-zarobljenička pošiljka — oslobodjena pristojbe). Ova primjedba može biti napisana ili odštampana.

Kod poštanskih uputnica stavlja se ta primjedba na desni odsjek, kod poštanskih paketa na samu pošiljku i na desni odsjek poštanske sprovedne adrese.

Osim adrese primaoca mora pošiljač staviti i svoje vlastito ime i prezime kao i svoju bližu adresu, i to kod pisama na polednji zavoja, kod poštanskih dopisnih karata na lijevoj prednoj strani, kod poštanskih uputnica na prednoj strani lijevog odsjeka, a kod poštanskih paketa na samoj pošiljci i na lijevom odsjeku poštanske sprovedne adrese.

3. Pisma i poštanske dopisne karte moraju biti čitko napisane, pismo ne smije biti duže od 4 strane obične osmine (ne više od 50 redi). Pisma se moraju otvorena predati.

4. Na odsječcima poštanskih uputnica ne smije biti nikakvih saopštenja.

5. Poštanski paketi smiju da sadrže samo odijelo, rublje, druge predmete koji služe za običnu upotrebu i jestiva, koja ne podleže lako kvaru (konzerve, kakao, marmelade, čokolade, dvopek i tome slično). Ako predmeti koji se šalju podleže zabrani izvoza, onda je potreban naročita dozvola za izvoz. Nije dozvoljeno da se pošiljci priključuju pismena saopštenja. Tako isto se ne smiju stavljati pismena saopštenja na odsječka poštanske sprovedne adrese. Poštanski uredi koji primaju pošiljke ovlašteni su, da po potrebi zahtijevaju da se paketi otvore, da bi se njihova sadržina utvrdila.

O zamotavanju i zatvaranju važe isti propisi kao i za pakete ratne pošte.

Probitačno je staviti u samoj pošiljci odozgo cedulju s tačnim prepisom spoljne adrese, da bi se pošiljka mogla predati i u slučaju ako se spoljna adresa izgubi.

Paketi za ratne zarobljenike ne podleže carin.

Otpretilanje paketa ide na rizik pošiljaoca.

C. i K. vojna glavna gubernija.

Poslijednje brzojavne vijesti.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva

Kb. Berlin, 8. oktobra.

Zapadno bojište:

Borbena djelatnost u Flandriji oživjela je znatno jučer o podne pa sve do večeri između šume Houthoulo i druma Menin—Ypern. Svim engleskim djelimičnim napadima prethodila je jaka bubnjarska vatra, koja se razvila na nekim dijelovima fronta. Neprijateljske napadne čete nijesu nigdje mogle da prodru, nego su morale da se zbog naše vatre sklonu u topovskim lijevcima ispred položaja.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Uz obe strane druma Laon—Soissons vodjena je topnička borba sa velikom žestinom osobito između Ailette-Grande i visoravni između Pargny-a. Uveče preduzelo je napad nekoliko francuskih satnija, ali su odbijene našom topničkom vatrom. Istočno od rijeke Maase ležala je jaka topnička vatra na našim položajima između Sawogneuxa i Bezonvauxa. Naše topništvo spriječilo je napad Francuza jugo-zapadno od Beaumonta.

Na istočnom bojištu i na so-lunskom frontu nema većih borbi.

Prvi zapovjednik glavnog štapa

pl. Ludendorff.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 8. oktobra.

Na zapadu i na flandrijskom frontu traje topnička borba sa izmjeničnom snagom. Na istoku nema ništa osobitoga.

Peru i Uruguay prekinuli diplomatske odnose sa Njemačkom.

Kb. Lima, 8. oktobra.

Kongres republike Peru, zaključio je prekidanje odnosa sa Njemačkom.

Kb. Montevideo, 8. oktobra.

Republika Uruguay je zaključila prekidanje odnosa sa Njemačkom.

Uapšenje poslanika Turmela.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 8. oktobra.

U stvari uapšenja Turmela se doznaje, da je istragom dokazana njegova krivnja kao veleizdajnik. Tako je ustanovljeno, da je Turmel za vrijeme svojih putovanja u vremenu od maja 1916. do maja 1917. god. u Švajcarsku, uvijek se vraćao sa većim svotama novaca.

CIJENE OGLASIMA:

Osmi na Jednog milimetarskog retka (42 mm široko staja) . . . 10 helera
Pripostano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmi na Jednog milimetarskog retka (42 mm široko staja) . . . 10 helera
Pripostano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dr Života Janković
operater,
liječi i ženske kožne i polne bolesti.
Ordinira od 2-3 sata po podne. Stanuje: Takovska 17. 32840-1
Dr Gjrdje Jovanović,
lekar cjelokupnog lekarstva,
vrši privatnu praksu i ordinira:
Za unutrašnje i dječije bolesti od 10-12, u 12, poslije podne.
Stan: Skopljanska ulica br. 12. 32082-1

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA
DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57.
Specijalista za vještačke zube
u zlatu i kaučuku po najboljoj
amerikanskoj metodi. Izrada
solidna. Materijal najbolje
i lakvoće. Prima od 8-12
12-6 sati po podne. 911

Kupovine i prodaje
Prodate se kuća
u Poslatičkoj ulici br. 50. U-
pitati u Istoj kući Jelissaveta i
Todor Irinjičević. 32236-2
RATLUKA
na više i manje, može
se dobiti na stovarištu
Jovana Hanauskog, pos-
tiasčičarica, Glavna ul.
38, Kruševac. 32246-2

Namještenja.
Ces. kr. uređ za namje-
štanje radnika
Namještenika u Beogradu po-
trebije deset do dvadeset te-
legrafskih radnika i jednog
vođu. Prijave prima gorani
ured. 955-3

Traži se Električar
jedan radnik-majstor (Linden-
reiter) za održavanje u radu
vazdušne mreže električnoga
postrojenja i za opravke instalacije
u Valjevo. Ponude prima
oprava Centrale, Valjevo. 32241-3

Samica
Vječna svim domaćim poslo-
vima, nudi se za domaćicu kod
samca ili kod neke samice, ili
u kakvoj dobroj kući kod dvije
osobe. Stedjiva, volje red i čis-
tociu. Upitati u administraciji
pod „Domaćica 566“. 32247-3

Stanovi.
Kafana „Skoplje“
na uglu Botaničke i Carigrad-
ske ul. sa jednikom, izdaje se.
Za uslove obratiti se Braći Mi-
lojević stolari preko puta iste
kafane. 32244-4

Elegantno
namješten stan, izdaje se. Kralja
Aleksandra ulica 36. 32163-4
Izdaje se stan
u Bilojskoj ulici br. 28. sa
peškom, predsojbe, kupa i
ustale udobnosti. Za cijenu upi-
tati Viskol Dečani 15. 32230-4

Razno.
Klavir
traži se pod najam po vrlo
dobro cijenu. Ponude pod G. B.
hotel Bristol, Kencel. 32245-5
Desankl Žizović, učiteljici
iz Gornjih Brančića — Ate-
kvinac. Radi prijema uovca po-
slaljite vašu tačnu adresu. ili
naredite preko koga, ili koje
Banke da vam novce isposlje
Nikomir Ninić učitelj iz Gor-
njeg Milanovca. XIII-5.
A-2747-5

KORSPONDENCIJA.
Jovanu Premoviću, Gene-
va. Umojljena sam od Zorke
Komnenović i Anice Miloše-
vić obe iz Ostrižnice, srezu
posavskog okruga beogradskog
da umolim vas i dostavim vam
sljedeće: Zorkin je sin Pavle
Komnenović, poduzetnik iz
poziyu 15. puka tluočke di-
vizije, poginuo na Vrlji okru-
ga rudničkog. Rješenjem okru-
žne komande primala je Zorka
36 dinara mjesečno kao in-
validu, rješenje je uprosila na
i bežaniji. Od evakuacije srp-
ske vojske do danas nije još
ništa primila, pa pošto je si-
rota udova bez imanja, za
voje djece, a tako i Anica u-
dova koja je rješenjem VII
pukovske komande primala ne-
ku pomoć (jer sudsko rješenje
još nije bilo dobita do evaku-
acije srpske vojske) to vas u
ime ovih molim, da poradite
da im se invalida i u bu-
dućije šalje. Poštoje vas Rad-
ja Ristić, popadija iz Ostru-
žnice. 32218-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Moj muž Kosta Krstojević,
famuluz škole pallulske imao
je platu 1080 dinara godišnje.
Tri godine platu njegovu ni-
sam primila. Kako sam ope-
rećena sa diecom, molim po-
radite da mi se njegova plata
pošalje. U napred blagodatna
Ruža K. Krstojevića „Cukar-
ca“ Trgovačka ulica br. 46.
Beograd. 32229-8

Predsedniku opštine —
Vinci, Golubački, Požare-
vački — Golubac. Molim da
me izvjestite, preko ovih no-
vina, na donju adresu. O Anki,
ženi Dodrosava Pantića,
popomoćnika, jer od svojih ne-
ma vijesti, skoro dvije godine,
pa je za njli u velikoj brzli.
Spoštovanjem Čaka J. Trifu-
novića Sindjelca 16. Kraguje-
vac. 32231-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va, da dostavi Milutinu Proti-
ću, studentu, Zeneva. Molim te
poradi kod Beogradske Zadrug-
e, da mi se pošalje na mojih
uloga po drugi put po 500 di-
nara na svaku knjižicu br.
4071 i 4072. Odracao sam se
u avgustu Zafiru Stankoviću
i nisam dobio. Pozdravlja te i
blagodaril tvoj čika, Mihajlo
Bogdanović biv. šef stanice,
Braće Nedić 17. Beograd. 3227-8

Dobriroju Kostiću. Zdravl-
sno. Ne brinite za nas. Neki
dan primismo K 200 — Novac
iz Zeneve nismo primili sem
one tri sume za koje znameš.
Tvoje karte i uplate primamo
redovno na svaku kartu odgo-
varamo. Piši u Zenevu da nam
novac šalju na adresu Josipa
Stojanovića profesora, Jagodi-
na. Tako svi primaju. Svi vas
pozdravlju tvojja, Kosara i Nata
Kostić. Paraćin. 32223-8

Mih. II. Ristić Čačak.
Stevl Acimoviću, Geneva.
Dole imenovani mole za in-
validsku pomoć jer su u osku-
dici:
Iz Graba srez Dragavečvski:
Julka mati Dragomira Vaso-
vića biv. obveznika XI puka,
i poziva koji je ranjen 1915.
i umro od rana u Čačanskoj
bolnici.
Čedomir Ilić za sina Mi-
lana Ilića bivšeg obveznika I
čete, I bataljona X. puka, i
poziva, koji je ranjen pri os-
tupanju 1915. g. i umro kod
kuće od rane.
Kosara udova Pavla Gjokovi-
ća sa dvoje djece. Muž joj
Pavle bio obveznik XI. puka,
I. poz. Umro 1915. god. Rje-
šenje se nalazi na odobrenju
kredita.
Radomir i Rajka djeća Mi-
lenka Stevanovićeva bivšeg ob-
veznika V. prekobrojnog puka.
Otac im je poginuo 1914. go-
dine. Druga poginuo na njli-
vo strinu Dragu Stevanoviću,
jer su kod nje na izdržavanju.
Persa udova Todorova Jovičića
sa osmoro djece. Muž joj bio
obveznik municione kolone
šumadijske divizije I poziva.
Umro u Rajli 1915. godine.
Ivanka udova Živana Plazi-
nića iz Guberevaca, sa troje
djece. Muž joj bio obveznik
II čete, I bataljona, X. puka,
II. poziva. Poginuo 1914. go-
dine na Mačkovom Kamenu.
Srez Ljubički okr. Rudnič:
Bosiljka Pečenjković iz Pre-
pjlne, sa petoro sitne djece
puka sirota. Muž joj umro u
Aschach-u.
Krasoje Joksimović iz Gor-
nje Trepče. Rješenje vojno in-
validskog suda.
Radenko Milajlović iz Gor-
nje Trepče. Rješenje Paraci-
nskog suda 1915. godine.
Zorka udova Vladislava Jo-
vanovića iz Gornje Trepče,
bivšeg obveznika V. preko-
brojnog puka. Sa dvoje djece.
Rješenje se nalazi na odob-
renju kredita.
Stojka udova Dragoljuba Gjokovića iz Rakove, sa četvoro
djece. Rješenje kragujevačkog
suda.
Srez Trnavski okr. Čačan:
Nikolija udova Radovana Cvetkovića iz Jezdine, sa. troje
djece. Muž joj bio obveznik
X. puka, I. poziva. Umro u
Njemačkoj. Ima zvanicam iz-
vještaj.
Lenka udova Miloja Simo-
vića iz Jezdine sa dvoje dece.
Rješenje državnog računovod-
stva.
Savka Gavrilovića iz Rajca
za sina Radomira Gavrilovića,
obveznika X puka, I poziva,
umro pri odstupanju 1915 god.
Rosana udova Božidara Gjokovića iz Banjice, sa dvoje
djece. Muž joj bio obveznik
I čete, I bataljona, X. puka, I
poziva. Ranjen 1914. godine
kod Sapea i umro od rane.
Stanisava udova Joviše Ste-
mančić iz Trbušana, srez
Ljubovički, sa dvoje djece.
Rješenje Kragujevačkog suda.
Andrijana Petrović iz Kult-
novaca, sa četvoro djece. Muž
joj Radomir bivši obveznik X
puka, I poziva poginuo 1914
na Krupnju.
Rumena Vučković iz Banjice.
Iz broja 94 Beogr. Novina.
Cmilija udova Živajina Čličića
Iz Graba, srez Dragavečvski
okr. Čačanski. Rješenje Držav-
nog Računovodstva. R-881

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim da me izvjestite da
li je Živ Radoje Gradivojević,
vojnik i poziva, 4 eskadrona,
4. konjičkog puka dunavske
divizije, sada u Zenevi, Pošta
72. Mi smo svi živi i zdravi,
a njegove karte dobijamo ure-
dno. Milan Gradivojević iz Ko-
natice, srez posavski, okruga
Beogradski. 32222-8

Jovanu Premoviću, Zene-
va. Molim izvjestite me za
moga sina Marka K. Veljovića
narednika 16 pješad. puka stal-
noga kadra i pisara štaba istog
puka. da li je živ i zdrav i neka
se javi Krsti Veljoviću, Jug-
Bogdana ulica 9. Beograd. 32228-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Da dostavi Milutinu Proti-
ću, stud. Geneva.
Javi Spasi najbržim putem,
da mi odmah pošlje 1500 kr.
i da mi uredno šalje u buduć-
će, jer na kredit ne mogu više
dobiti. Potrudite se da dobjem
moju penziju ili ma kakvu
pomoć. Novac šalil preko go-
spodje Zorke kao i Savki ili
preko tvoje mame. Tvoja te
lta Jana Vuksanović, Lesko-
vac. 32224-g

Oglašujte u
Beogradskim Novinama.

Prvo ces. kralj. povlašćeno dunavsko parobrodarsko društvo

Red plovidbe mjestnog parobroda
izmedju
ZEMUNA I PANC SOVA
(za putnike, robu i povlaku šlepova.)
Važi od 10. listopada 1917. do dalje naredbe.

DNEVNO
Table with columns: Iz, Za, Prije podne, U podne, Po podne.

Primjedba: U Tamli ulaze i izlaze brodovi samo onda,
ako to stanje vode i vrijeme dopuštaju.
Cijene vožnja izmedju Zemuna-Pancsova ili obratno:
I. mjesto 1-80 filira, II. mjesto 1-30 filira.
Pristojbe za priljage izmedju Zmuna-Pancsova ili obratno:
Do 25 Kigr. 80 fil., preko 25 do 50 Kigr. 1-20 fil. — Za priljag
u težinu preko 50 Kigr. naplaćuje se za svaki početi 25 Kigr.
60 filira.
Tržna roba otprema se uz naplatu pristojba propisanih
za priljag.
Za utovarivanje istovaranje i čuvanje priljaga i tržnje
rohe, imaju se p. n. pulnici sami pobriniti.
Trgovačka roba otprema se u mjestnom prometu Zemun-
Pancsova ili obratno, samo kao brzovoz uz naplatu tarifalnih
brzovoznih pristojba.
Izvadak iz društvenoga pravilnika.
U ovome redku plovidbe navedeno vrijeme označuje naj-
raniji odlazak i dolazak parobroda.
Zakašnjeenje ili zostanak pojedinih vožnja ne daje nika-
kovich prava na odštetu prema upravi.
Za željezničke i parobrodске veze ne jamči uprava.
Zemun, mjesecem listopada 1917.

G. IDELSON
OPTIČARSKA RADNJA
Beograd, Knez Mihajlova 21.
Veliki izbor cvikera, naočara, tornjona i t. d., u dubie zlatu, niklu i
korinčuli. Savjesna izrada naočari po lječarskom uputstvu. Stovarite
fotografskih aparata i materijala za fotografije. Sopsvena radionica sa
električnom snagom. Siovarite hirurških instrumenata i bandaža.
Izrada ortopedskih aparata i stenzila. 22327

Tko ima na prodaju
komplet spavaću sobu i trepezariju,
jedan pisaci stō da je dobro saču-
vano sve, zatim 2-3 pirotska čili-
ma, neka javi u radnji M. Berliner,
juvelier, do Delinijeve apoteke. 32136

Najnoviji i
Jesenji BAZARI
Rječnici i gramatike stranih jezika
Muzikalije za klavir, violinu, flautu
mogu se dobiti u
Knjižari „Napredak“
Beograd, Knez Mihajlova 9. 913

Jovanu Premoviću Gene-
va. Dole-imenovani mole vas
za izvještaj u svojima.
Persa Todosijsjević iz Brđjana,
srez Ljubički, za brata Mi-
lorada Todosijsjevića, II. četa II.
bataljona X. puk I poziv.
Radoslav Mandić, iz Viljuše,
srez trnavski, okr. Čačanski, sa
svoga brata Svelislava Man-
dića pitomca skopske podof-
icarske škole.
Ružica Čarapić iz Rakove,
srez Ljubički, za sina Sredoja
Čarapića mlitarskoga odeljenje
X. aktiv. puka I poziva.
Vinka Radojić iz Rajca,
srez Trnavski, okruga Čačanski
za sina Milovana Radojića,
obvez. I čete, I bataljona 19.
puk kadrovski R-880

LJETNA POZORNICA

HOTEL TAKOVO
TERAZIJE 29.
DANAS
u Utorak 9. oktobra
1917.
PREDSTAVA
fenomenalnoga oktobar-
skoga rasporeda
u 8 1/2 s na veče

GUSTI EDLER
sa potpuno novim repertoarom.
Na opšti zahjev produžen joj je angažman!
3 DENVERSA 3
akrobatske produkcije na žici u najvećem
savršenstvu.
MYRTIS u svojim igranim poemom:
RUZA I LEPTIR.
MALA HEDVIGA ARANKA TUBAY
vještakinja u bacanju i hvatanju
predmeta. njemačko-magjarska subrola.
Hanni Wendinis
sa svojim četvoronožnim pitomcima (dresura).
HERTA MELBA
virtuoskinja na čelu
dolazi pravo sa peštanskog „Förvárosi Orfeuma“.
Predstave se daju u svakom slučaju, bez obzira na vrijeme.

Gospodjica
Gizela Ružička
i
Dimitrije Pavlović
trgovac
Vjereni
Beograd

Oglašujte u Beograd. Novinama.
Naša dobra i neprežaljena majka
Dafina J. Jankovića
udova iz Kruševca,
Ispuštala je svoju plemenitu dušu 20. septembra
poslije dugog i teškog bolovanja u svojoj 56. godini,
ostavivši nas da je vječno oplakujemo.
Beograd, 8. oktobra 1917. god.
Ožalošćeni: sinovi: Vilomir pješadijski poručnik i Mi-
lanko; brat: Milan Matić učitelj; sestra: Katarina P.
Stajković; bratranice, bratanci, sestričine, sestrići, unu-
ke, unuci i ostala familija. 32237

Katarina Todorović, sa kćerkom Dragom,
Cana Jov. Barjaktarević i Tatimir Petronijević,
javljaju srođnicima, prijateljima i poznanicima, da
će svome dragom i dobrom suprugu, ocu i zetu
Savi L. Todoroviću
rez. pešad. majoru,
davati šestomjesečni pomen u srijedu 10. tek m.
u 11 sati prije podne u Sabornoj Crkvi,
Beograd, 6. oktobra 1917.
Gospodar Jevremova ulica 17. 32210

Dimitrije Dimitrijević sa familijom, javlja
poznancima i prijateljima, da će svom ne-
zaboravljenoj sinu
Mladenu
davati godišnji pomen u četvrtak 11. ok-
tobra u 10 sati prije podne.
Smederevo, oktobra 1917.
Ožalošćena familija. 32219

Jelena M. Kr. Gjordjević i
Vukosava N. Manojlović, dava-
će svojoj dragoj majki i miloj
nani
Čankl M. Protić
polugodišnji parastos u četvr-
tak 11. oktobra u Vaznesen-
skoj crkvi.
Beograd, oktobra 1917. 32225

Prvo ces. kr. povlašćeno dunavsko parobrodarsko društvo.

LJETNI RED PLOVIDBE
poštanski i putničkih parobroda.

Vrijedi od 1. svibnja 1917. do dalje naredbe.
Primjedba: Za polazak parobroda sa svih parobrodskih sta-
nica na Dunavu sve do Beograda, a tako isto na pobo-
čnim rijekama vrijedi srednje evropsko vrijeme.

Izvadak iz društvenoga pravilnika.
U ovome redku plovidbe navedena vremena označuju
najraniji dolazak i odlazak parobroda.
Zakašnjeenje ili zostanak pojedinih vožnja ne daje
nikakovich prava na odštetu prema upravi.
Za željezničke i parobrodské veze ne jamči uprava.

I. NA DUNAVU.
Niz vodu:

Iz Passau-a u Linc: lokalna ladja dnevno do 26. maja u
4 sata 30 min. do podne, od 27. maja do 31. avgusta
u 5 sati 30 min. do podne, od 1. rujna do daljnog
samo do postaje Engelhartszell, u 6 sati 35 min. do
podne. Poštanska ladja: dnevno do daljnog u 3 sata
po podne.
Iz Lince u Wien (Praterkal). Poštanska ladja: dnevno u 9
sati po podne do 31. kolovoza, od 1. rujna do dalj-
njeg u 8 sati po podne. Brza ladja: dnevno u 10 sati
30 min. do podne do daljnog.
Iz Wien-a (Weissgarber) u Pozsony: dnevno u 5 sata po
podne do 31. kolovoza, od 1. rujna dnevno u 4 sata
po podne.
Iz Wien-a (Weissgarber) u Budapeštu: dnevno u 7 sati
Wien Praterkal „ „ „ „ „ „ „
30 m. u jutro.
Iz Budapešte u Zemun-Beograd dnevno u 10 sati u veče.
Iz Mohacs-a u Zemun: dnevno u 8 sati 35 min. do podne.
Iz Aljmaša u Zemun: dnevno u 11 sati 50 min. do podne.
Iz Vukovara u Zemun: dnevno u 2 sata po podne.
Iz Ujvidke u Zemun: dnevno u 5 sati 40 m. po podne.
Stiže u Zemun dnevno u 10 sati 25 min. noću.
Stiže u Beograd dnevno u 11 sati 10 min. noću.

Uz vodu:
Iz Lince u Passau: lokalna ladja dnevno do 31. kolovoza
u 12 sati o podne, od 1. rujna do daljnog u 12 sati
o podne samo do Engelhartszell. Poštanska ladja:
dnevno do daljnog u 5 sati 30 min. do podne u
Passau.

Iz Wien-a (Praterkal) u Linc. Poštanska ladja: dnevno do
daljnog u 10 sata do podne. Brza ladja: dnevno do
daljnog u 7 sati do podne.
Iz Požuna u Wien (Weissgarber): dnevno u 6 sati u jutro
(Weissgarber)
Iz Budapešte u Wien Praterkal dnevno u 6 sati u veče.
Iz Beograda za Budapestu dnevno u 5 sati u jutro.
Iz Zemuna u Budapestu: dnevno u 5 sati 45 min. u jutro.
Iz Ujvidke u B.-Pestu: dnevno u 11 sati 5 m. prije podne.
Iz Vukovara u B.-Pestu: dnevno u 4 sata 20 m. po podne.
Iz Aljmaša u B.-Pestu: dnevno u 7 sati 25 min. u veče.
Iz Mohacs-a u Budapeštu: dnevno u 2 sata noću.
I) Budapešt stiže: dnevno u 3 sata 35 min. po podne.
I) Poštanske ladje imadu prilikujacak na osobne via-
tlove u Mohacsu za Pécs.
One poštanske ladje, koje plove iz Budapešte u Beograd i
natrag imadu, izuzevši petkom kod Starog Slankamena pri-
likujacak na ladju koja plovi izmedju St. Slankamena i Titela.
ZEMUN, u travnju 1917.

II. NA TISI u mješovitoj službi.

Niz vodu:
Iz Szegeda u Zemun: u srijedu, petak i nedjelju u 5 sati iz
jutra.
Iz T.-Bece u Zemun: u srijedu, petak i nedjelju u 11 sati
do podne.
Iz Titela u Zemun: u srijedu, petak i nedjelju u 3 sata. po-
silije podne.
Stiže u Zemun: u srijedu, petak i nedjelju u 6 sati
po podne.

Uz vodu:
Iz Zemuna u Titel Szeged: u srijedu, petak i nedjelju u 11
sati noću.
Iz Titela u Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2 sata
15 min. noću.
Iz T.-Bece za Szeged: u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 6
sati 15 min. iz jutra.
Stiže u Szeged u ponedjeljak, četvrtak i subotu u 2
sata 15 min. po podne.
*) Putnička ladja koja plovi iz Szegeda u Zemun i
natrag pristaje kod Rezsőháza i Starog Slankamena.
Glavna agencija.

OVDASNI DUGOGODISNJI
Graver Goldstein
Prima radove za graviranje i sve vrste poslova, te struke.
U zgradi zlatara Maxa Berlnera,
Knez Mihajlova ul. 1. do apoteke Delini. 911